

Czwartek, 18 maja 2017 r.

P8_TA(2017)0218

Zambia, w szczególności sprawa Hakainde Hichilemy

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie Zambii, w szczególności przypadku Hakainde Hichilemy (2017/2681(RSP))

(2018/C 307/11)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Zambii,
  - uwzględniając oświadczenie rzecznika Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych z dnia 16 kwietnia 2017 r. w sprawie napięć politycznych w Zambii,
  - uwzględniając sprawozdanie unijnej misji obserwacji wyborów w sprawie wyborów w Zambii w 2016 r.,
  - uwzględniając Afrykańską kartę praw człowieka i ludów,
  - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,
  - uwzględniając konstytucję Zambii,
  - uwzględniając umowę z Kotonu,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
  - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Zambia była przez lata wzorem demokracji o dwudziestopięcioletniej historii pokojowej transformacji; mając na uwadze, że kampanię przed wyborami w 2016 r. zakłóciły niestety gwałtowne starcia między zwolennikami dwóch głównych partii – Frontu Patriotycznego i Zjednoczonej Partii na rzecz Rozwoju Kraju (UPND, partia opozycyjna);
- B. mając na uwadze, że w dniu 11 maja 2017 r. minął miesiąc od uwięzienia przywódcy UPND Hakainde Hichilemy, który 11 kwietnia podczas nalotu na swój dom został aresztowany wraz z pięcioma swoimi pracownikami przez silnie uzbrojonych funkcjonariuszy policji;
- C. mając na uwadze, że Hichilemie zarzucono stworzenie zagrożenia dla życia prezydenta przez utrudnianie przejazdu prezydenckiej kolumny samochodów w Mongu w dniu 9 kwietnia 2017 r. oraz natychmiast oskarżono go o zdradę – przestępstwo niepodlegające w Zambii zwolnieniu za kaucją, a także o złamanie obowiązku ustawowego, nieprzestrzeganie zgodnych z prawem poleceń oraz o słowną zniewagę; mając na uwadze, że Hichilema odrzucił wszystkie powyższe zarzuty;
- D. mając na uwadze, że chociaż Zambia jest de facto krajem niestosującym kary śmierci, a ostatnią egzekucję wykonano w 1997 r., kara śmierci pozostaje najwyższym wymiarem kary za zdradę;
- E. mając na uwadze, że prawnicy Hichilemy uznali oskarżenie za bezpodstawne i zwrócili się do sądu magistrackiego w Lusace o wycofanie zarzutów; mając na uwadze, że sąd podtrzymał zarzuty ze względu na to, że sądem właściwym dla spraw o zdradę jest wyłącznie Sąd Najwyższy;
- F. mając na uwadze, że Hichilema jest obecnie osadzony w głównym zakładzie karnym w Lusace, gdzie dostęp do mediów prywatnych, prawników, zwolenników i przyjaciół jest ograniczony; mając na uwadze, że Hichilema i jego prawnicy zgłosili przypadki poniżającego traktowania w okresie przetrzymywania;
- G. mając na uwadze, że UPND uznała, iż zarzuty mają podłoże polityczne, oraz mając na uwadze, że aresztowanie Hichilemy doprowadziło do fali protestów, gwałtownych starć i wzrostu napięcia politycznego w kraju;

Czwartek, 18 maja 2017 r.

- H. mając na uwadze, że organizacje praw człowieka wezwały władze Zambii do wycofania zarzutów, twierdząc, że celem oskarżeń było nękanie i zastraszenie Hichilemy oraz zniechęcenie go do prowadzenia działalności politycznej; mając na uwadze, że prezydent Lungu oświadczył w dniu 14 kwietnia 2017 r., iż nie będzie ingerować w sprawę Hichilemy;
- I. mając na uwadze, że Konferencja Biskupów Katolickich Zambii skrytykowała brutalne aresztowanie głównych przywódców opozycji w kraju i potępiła użycie policji krajowej do, jak się wydaje, uniemożliwienia organizacji i ogólnego funkcjonowania opozycji politycznej;
- J. mając na uwadze, że po wyborach prezydenckich w sierpniu 2016 r., w których Hichilema został nieznacznie pokonany przez prezydenta Lungu, UPND zakwestionowała wiarygodność wyników wyborów i niezawisłość sądownictwa, lecz skarga została oddalona bez rozpatrzenia przez sąd;
- K. mając na uwadze, że w dniu 18 kwietnia 2017 r. Hichilemie i pozostałym pięciu członkom UPND przedstawiono dodatkowy zarzut zdrady za usiłowanie obalenia rządu w okresie od 5 do 8 kwietnia;
- L. mając na uwadze, że w dniu 13 listopada 2016 r. unijna misja obserwacji wyborów przedstawiła swoje sprawozdanie końcowe, stwierdzając, że wybory parlamentarne w 2016 r. były w dużej mierze przygotowane w profesjonalny sposób, lecz obie główne partie polityczne składały oświadczenia, które zaogniły napięcia w trakcie kampanii wyborczej i doprowadziły do kilku poważnych przypadków przemocy;
- M. mając na uwadze, że zarówno UE, jak i Stany Zjednoczone wyraziły zaniepokojenie z powodu uwięzienia przywódcy opozycji i wezwały do pokojowego dialogu między rządem a UPND, aby rozładować napięcia, które nasiliły się między obiema stronami;
- N. mając na uwadze, że w dniu 20 kwietnia 2017 r. po serii podpaleń sklepów i posterunków policji, przypisywanych UPND, prezydent Zambii zagroził wprowadzeniem stanu wyjątkowego; mając na uwadze, że prawdopodobnie spotęguje to obecne napięcia oraz że należy opowiadać się za rozwiązaniem politycznym;
- O. mając na uwadze, że sprawa Hichilemy toczy się w sytuacji rosnącego napięcia politycznego w następstwie zakwestionowanych wyborów z ubiegłego roku; mając na uwadze, że obserwatorzy zajmujący się prawami człowieka donoszą o aktach represji wobec działaczy politycznych i partii opozycyjnych, nadmiernym używaniu siły w celu rozproszenia uczestników pokojowych protestów oraz o atakach na media i niezależnych dziennikarzy;
- P. mając na uwadze, że rząd wyraził gotowość podjęcia dialogu pod warunkiem akceptacji przez wszystkie partie opozycyjne wyników wyborów w 2016 r.;
- Q. mając na uwadze, że Zambia jest sygnatariuszem umowy z Kotonu, której art. 9 stanowi, że strony zobowiązują się wspierać i chronić wszystkie podstawowe wolności i prawa człowieka, w tym prawa polityczne;
- R. mając na uwadze, że w dniu 27 marca 2017 r. rząd Zambii rozpoczął konsultacje publiczne na temat członkostwa kraju w Międzynarodowym Trybunale Karnym;
1. wyraża zaniepokojenie z powodu aresztowania i uwięzienia Hakainde Hichilemy i podkreśla z mocą konieczność ciągłego zagwarantowania uczciwości, staranności i przejrzystości podczas stosowania prawa i na każdym etapie postępowania sądowego; z niepokojem odnotowuje doniesienia o politycznym podłożu zarzutów i w związku z tym przypomina rządowi Zambii o ciężącym na nim obowiązku zagwarantowania praw podstawowych i rządów prawa, w tym dostępu do wymiaru sprawiedliwości i prawa do sprawiedliwego procesu, jak przewidziano w Afrykańskiej karcie praw człowieka i ludów oraz w innych międzynarodowych i regionalnych instrumentach dotyczących praw człowieka;
  2. wyraża głębokie zaniepokojenie doniesieniami o coraz większym ograniczaniu wolności słowa i zrzeszania się; wzywa rząd do kontynuowania wysiłków zmierzających do przywrócenia pełnej wolności mediów; podkreśla z naciskiem, że obowiązkiem rządu jest unikanie jakiegokolwiek pogłębiania aktualnych napięć politycznych oraz poszanowanie, ochrona i wspieranie praw obywatelskich i politycznych obywateli jego kraju;

Czwartek, 18 maja 2017 r.

3. wzywa władze Zambii do przeprowadzenia sprawnego, bezstronnego i gruntownego śledztwa w sprawie zarzutu złego traktowania, którego doświadczył Hichilema podczas przetrzymywania, oraz do pociągnięcia winnych do odpowiedzialności;
  4. zachęca wszystkie zainteresowane podmioty polityczne do korzystania z konstytucyjnych i prawnych środków odwoławczych, zgodnie z międzynarodowymi normami i standardami, w celu rozstrzygnięcia wszelkich sporów lub różnic dotyczących wyników wyborów oraz do dołożenia wszelkich starań, aby utrzymać pokój i bezpieczeństwo społeczeństwa obywatelskiego;
  5. wzywa UE, by nadal ściśle monitorowała ogólną sytuację w Zambii i wykorzystywała dostępne środki polityczne, w tym w ramach dialogu politycznego na najwyższym szczeblu, w celu dopilnowania, aby zachowane zostały warunki dla rządów prawa i demokracji, otwarta przestrzeń polityczna, wolne instytucje i poszanowanie praw człowieka;
  6. zdecydowanie zachęca rząd Zambii, aby uwzględnił zalecenia końcowe unijnej misji obserwacji wyborów dotyczące wyborów w 2016 r., w szczególności w odniesieniu do konieczności usunięcia z ustawy o porządku publicznym restrykcyjnych ograniczeń wolności zgromadzeń, aby zagwarantował wolność i niezależność mediów, a także podjął wszelkie stosowne środki w celu zapobieżenia przemocy politycznej;
  7. zaznacza, że istnieje pilna potrzeba podjęcia pokojowego i konstruktywnego dialogu między Frontem Patriotycznym i UPND w celu przywrócenia zaufania politycznego i stabilności; wskazuje, że obowiązkiem obu stron jest powstrzymanie się od podżegania do przemocy i prowokowania jej oraz stworzenie klimatu sprzyjającego otwartej debacie demokratycznej; z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie i mediacyjną rolę partnerów regionalnych i międzynarodowych w tym zakresie, a także wezwanie Komisji Praw Człowieka ONZ do dialogu na rzecz zwalczania przemocy politycznej;
  8. popiera inicjatywę Konferencji Biskupów Katolickich Zambii i innych grup społeczeństwa obywatelskiego wzywającą do pokojowego dialogu między stronami;
  9. ponownie wyraża zdecydowany sprzeciw wobec stosowania kary śmierci we wszystkich przypadkach i wszelkich okolicznościach; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że od 1997 r. nie wykonano w tym kraju żadnej egzekucji; zwraca się do Zambii o ratyfikowanie drugiego protokołu fakultatywnego do Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych z myślą o zniesieniu kary śmierci;
  10. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji/ wysokiej przedstawiciel Unii ds. polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, współprzewodniczącym Wspólnego Zgromadzenia Parlamentarnego AKP-UE, Komisji Unii Afrykańskiej i Parlamentowi Panafrykańskiemu, rządowi Zambii oraz sekretarzowi generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych.
-